Sosiaali- ja terveysministeriö

JTS 2027-2030

Valtiovarainvaliokunta

VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Teema: Hyvinvointialueiden talous ja rahoitus

Susanna Grimm-Vikman
Neuvotteleva virkamies
12.5.2026

Hyvinvointialueet VM ja STM pääluokissa

- Hyvinvointialueiden määräraha PL 28 ennallaan koko kehyskauden ajan 27,5 mrd. eurossa vuoden 2026 hintatasossa
- Muutosta edelliseen kehyspäätökseen +120 milj. euroa 2027 ja +540 milj. euroa kehyskauden lopussa

- STM pääluokan 33 korvaukset 115,7 milj. euroa kehyskauden alussa, laskee 89,4 milj. euroon kehyskauden lopussa.
- Valtionavustukset STM pääluokassa 115,7 milj. euroa kehyskauden alussa, 172,5 milj. euroa kehyskauden lopussa.

Keskeisimmät uudet päätökset ja muutokset PL 33

- Ensihoidon matkojen (ml. kiireettömät ambulanssikuljetukset) rahoitusvastuu hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2028 alusta (aiempi päätös 2027 alusta). Sairausvakuutuslain mukainen matkaomavastuu muuttuu terveydenhuollon asiakasmaksuksi ensihoitopalvelusta. Sairausvakuutuksesta siirretään 121 milj. euroa siten, että vakuutettujen rahoitusosuus kanavoidaan valtiolle:
  - Hyvinvointialueille siirretään 118 milj. euroa,
  - Rajavartiolaitokselle 0,4 milj. euroa ja
  - FinnHEMSille 1,7 milj. euroa.
  - Lisäksi Ahvenanmaalle maksettaviin korvauksiin varataan 0,8 milj. euroa.
- Hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille kohdennetaan vuositasolla 25 miljoonan euron määräaikainen valtionavustus vuosille 2027–2030 alueellisen sote-järjestötoiminnan sekä järjestöjen tekemän terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseksi.
- Sote-investointeihin kohdennetaan 40 miljoonan euron valtionavustus hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille vuodelle 2027.

Keskeisimmät uudet päätökset ja muutokset PL 33

- Puolustusvoimien terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen investointeihin lisätään 37,9 milj. euroa v. 2027, 54,1 milj. euroa vuosittain vuosina 2028—2029 sekä 35,5 milj. euroa v. 2030. Momentin loppusumma muutosten jälkeen noin 67, 84, 85 ja 68 milj. euroa vuosina 2027-2030.
- Laki lapsiin liittyvien rikosepäilyjen selvittämisessä avustavista sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköistä (Barnahus), uusien tehtävien toimeenpanoon +2,685 milj. euroa 2027 alkaen. Samalla tarvearviota tarkistetaan -1,045 milj. euroa 2027 alkaen. Siten Barnahus-yksiköiden toimintaan varataan kaikkiaan noin 11,6 milj. euroa.
- Varsinais-Suomen, Länsi-Uudenmaan ja Lapin hyvinvointialueille kaksikielisten palveluiden kehittämiseen +0,5 milj. euroa 2027 alkaen
- Erikoistumiskoulutukseen säästöä -10 milj. euron korotus vuodelle 2027 aiemman –15 milj. euron lisäksi ja -25 milj. euroa 2028 alkaen. Kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen valtion korvauksiin 10 milj. euroa siirtoa OKM pääluokasta. Muutosten jälkeen momentin taso on vajaa 87 milj. euroa kehyskaudella.
- Turvakotien paikkamäärien lisäämiseen varataan vuosittainen 3,45 milj. euron lisämääräraha vuoden 2026 talousarvion mukaisesti, jolloin vuosittainen rahoituksen taso nousee 31 milj. euroon.

Muita muutoksia, joilla kytkös hyvinvointialueisiin

- Käypä hoito -suositusten päivitys – Duodecim +90 000 euroa vuodelle 2027
- Stea avustuksiin -50 milj. euron säästö 2027 alkaen (kattaa osan STM hyvinvointialueiden säästöistä)
- YTHS kertaluonteinen siirtyvien erien säästö -4,0 milj. euroa 2027. Ei vaikuta YTHS:n vuoden 2027 rahoitukseen.

Hyvinvointialueet, säästöjen tarkennuksia

		Aiempi säästöpäätös	JTS 2027-2030	Säästö kehyskaudella
Terveystarkastusten kehittäminen	2027->	-30	+19,98	10,02
Ikääntyneidenhoiva teknologiaa hyödyntäen	2027->	-46,2	-4,7	-50,9
Lastensuojeluyksiköiden päivystyssääntöjen keventäminen	2027 2028->	-5,1 -5,1	+3,7 +2,3	-1,4 -2,8
Työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävät palvelut	2027 2028 2029->	-12,5 -12,5 -12,5	+2,5 +4,5 +5,5	-10 -8 -7

HVA momentti, sosiaalihuolto

Kehyspäätöksessä huomioitu sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen, sisältö tarkentunut.

	Aiempi säästöpäätös	JTS 2027-2030	Säästö
2027	-50	+15,7	34,3
2028->	-100	+31,4	68,6

Muodostuu vuodesta 2027 alkaen seuraavista toimenpiteistä:

Tuen tarpeen arvioinnin keventäminen

Asiakassuunnitelman laatimisvelvoitteen ja kirjaamisvelvoitteiden keventäminen

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen päätöksenteosta luopuminen

Kasvatus- ja perheneuvonnan ja perhetyön palveluiden yhdenmukaistaminen

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain rajapintaa koskeva asiakasmitoitus

Ympärivuorokautisen palveluasumisen, laitospalvelun ja perhehoidon asiakasmaksun korotus

Kotihoidon ja lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksun maksuprosenttien korotus

HVA momentin uudet säästöt

Kehyspäätöksessä huomioitu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset seuraavasti (Lisätoimet 2026)

1 000 euroa	2027	2028	2029	2030
Erityistutkimusten asiakasmaksu	-17 250	-20 700	-20 700	-20 700
Leikkaus- ja toimenpidemaksu	-19 170	-23 000	-23 000	-23 000
Päiväkirurgian maksunkorotus	-2 250	-2 700	-2 700	-2 700
Poliklinikkamaksun korotus	-15 830	-19 000	-19 000	-19 000
Vainajan säilytysmaksu	-2 920	-3 500	-3 500	-3 500
Maksu kuolemansyyn selvittämisestä	-2 330	-2 800	-2 800	-2 800
Terveyskeskusmaksun korotus	-14 000	-17 000	-17 000	-17 000
Suunterveydenhuollon maksujen korotus	-14 000	-17 000	-17 000	-17 000
Yhteensä	**-87 750**	**-105 700**	**-105 700**	**-105 700**

Hyvinvointialueet, muut muutokset

Seuraavat kehykseen sisältyneet säästöpäätökset on nollattu:

- Vaikuttavuuden kehittäminen palvelujärjestelmässä, 58 milj. euroa v. 2027 ja 108 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentäminen, 10 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- Sosiaalityöntekijän työn velvoitteiden keventäminen, 5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- Tulkkauspalveluihin liittyvä säästö, 3 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- Silmäterveyden norminpurku, 1 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- RAI-arvioinnin kehittäminen, 0,9 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.

Lisäykset

- Kutsunnanalaisten sekä vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvien naisten ennakkoterveystarkastuksiin +3,5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- Toisiolain muutokseen liittyen tietoaineistojen käsittelyn laajentaminen, +1 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.

Pöytäkirjamerkinnät

- Toteutetaan selvitys, jossa vertaillaan eri kuntoutusmuotojen vaikuttavuutta työelämään palaamisen edistämisessä.
- Pitkäaikaistyöttömien terveydentilan ja työkyvyn arvioinnin vahvistamiseksi sekä työkyvyn palauttamiseksi käynnistetään alueellinen pilotti työterveyshuollon ja työllisyysalueiden yhteistyönä. Selvitetään hyvinvointialueiden kannustimia toteuttaa työkykyarviointeja.
- Laaditaan selvitys yhdessä kaksikielisten (suomi/ruotsi) hyvinvointialueiden kanssa aiemmin Kårkullan järjestämisvastuulla olleiden ruotsinkielisten vammaispalveluiden järjestämisestä ja kehittämistarpeista.
- Selvitetään gynekologisten sairauksien ja oireyhtymien hoitopolkujen yhtenäistämistä.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiota edistetään hyödyntämällä malleja, joilla datan avulla tarjotaan ennaltaehkäiseviä palveluita niille väestöryhmille ja niihin tilanteisiin, joissa niillä on saavutettavissa suurin terveys- ja taloushyöty

Sosiaali- ja
terveysministeriö